

5. Розвиток людського капіталу: на шляху до якісних реформ. URL: http://razumkov.org.ua/uploads/article/2018_LUD_KAPITAL.pdf. (дата звернення: 09.04.2020).

УПРАВЛІНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗАВІДУВАЧА КАФЕДРИ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

***ГРОХОВА Г.П., КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ***

Управління навчальним процесом кафедри передбачає логічну зміну етапів, яка характеризується тісним зв'язком етапів, які змінюють один одного. Специфіка навчального процесу полягає в опосередкованості впливу на людину (студента, учня), регулюванні умов його розвитку. Така діяльність педагога вимагає високого рівня управлінської компетентності, яка проявляється у готовності до вирішення педагогічних завдань й здійснення управління навчально-виховним процесом. Саме в процесі самоосвіти й професійного самовдосконалення відбувається трансформація управлінської компетентності в професіоналізм, вищим проявом якого є управлінська культура керівника кафедри, як педагога [3].

Невідривною складовою професійної компетентності педагога є управлінська компетентність, яку розуміють як умову успішності управлінсько-педагогічної діяльності й спілкування, яка забезпечується готовністю і здатністю творчо і раціонально підходити до вирішення управлінсько-педагогічних завдань. Проте, на думку дослідника Е.Зеєра, компетентність включає не лише знання, але й когнітивну, операціонально-технологічну, мотиваційну, етичну, соціальну і поведінкову складові та систему ціннісних орієнтацій [5].

Компетентний педагог здатний застосовувати знання та вміння ефективно і творчо в міжособистісних відносинах – ситуаціях, що передбачають взаємодію іншими людьми в соціальному і професійному середовищах. Управлінська компетентність педагога визначається спрямованістю його особистості до управлінської діяльності, її прагненням до подолання перешкод і досягненням високих результатів у навчальному процесі, бажанням самовдосконалюватися, реалізувати свій інтелектуальний,

професійний, особистісний потенціал та здатністю адаптуватися до гнучких змін в емоційно-соціальному досвіді в процесі вирішення нетипових, нестандартних управлінських завдань [3].

Рівень управлінської компетентності викладача також характеризується адаптаційними здібностями та рівнем сформованості саморегуляції педагога, інтелектуальною готовністю та практичними вміннями налагоджувати ефективний простір обміну інформації, емоційною чутливістю й активністю у ситуаціях міжособистісної взаємодії. Компетентність як найважливіша складова управлінської культури відтворює певний рівень інтелектуальної, психологічної та функціональної готовності та здатності, які відображають управлінські знання, переконання, навички і вміння у професійній діяльності та зумовлюють в своїй єдності якісну визначеність професіонала [2].

Важливим елементом управлінської культури є управлінська свідомість, яка розкриває творчий характер управлінської діяльності, творчого потенціалу [2].

Розглядаючи управлінську компетентність як складову професійної компетентності завідувача кафедрою, що вона включає в себе комплекс професійних ставлень, управлінсько-педагогічних цінностей, фундаментальних (базових) знань, норм управління та освітнього менеджменту і навичок (компетенцій), які формують готовність і спроможність особистості педагога сприймати й адекватно відповідати на професійно-педагогічні потреби [1].

Н.Губа [4] виділяє спеціальні управлінські компетенції, які характеризують і складають основу управлінської культури (компетентності) керівника кафедри і виражають його готовність до здійснення професійно-педагогічної діяльності, а саме:

– фізична (психофізіологічна) компетенція – необхідні показники здоров'я, вміння регулювати власний фізичний і психологічний стан, стійкість до стресових ситуацій;

– психологічна компетенція – цілеспрямованість, наполегливість, стійка мотивацію досягнення цілей, комунікативна компетентність, готовність примати на себе відповідальність, передбачувати конфліктні ситуації та оминати їх, готовність покластися на власну інтуїцію;

- інформаційно-гностична компетенція, яка включає спеціальні, фахові, світоглядні, психолого-педагогічні і науково-методичні знання;

- особистісно-професійна готовність до професійної діяльності (предметні і методологічні знання), володіння необхідними загально

професійними нормами діяльності (пошук і засвоєння нової інформації);

- інтелектуально-творча компетенція – володіння комплексно-інтелектуально-логічних (аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, конкретизація);

- регулятивна компетенція – цілепокладання й планування; стійка активність; саморегуляція поведінки, гнучкість; оцінка результатів діяльності; володіння навичками рефлексії;

- організаційно-комунікативна компетенція – здатність до прийняття рішень, творчий, нестандартний підхід до вирішення педагогічних завдань; вміння налагоджувати партнерські стосунки і встановлювати психологічний контакт з учнями (студентами);

- дієво-творча компетенція – проєктивні, прогностичні, предметно-методичні, організаторські й експертні вміння і навички;

- правова компетенція – знання прав і обов'язків педагога, учнів та їхніх батьків; юридичні основи освітнього процесу; готовність підпорядковуватися імперативним нормам. Управлінські компетенції задають зміст управлінській

- компетентності, яка інтерпретується в процесі оволодіння базовими та фундаментальними знаннями з управління та освітнього менеджменту (компетенціями), це усталена якість особистості викладача, міра володіння компетенцією, що характеризує компетентного викладача в галузі управління навчальною діяльністю студентів.

Професійно-педагогічна культура педагога формується через розвиток професійно-педагогічної компетентності. Оскільки управлінська культура педагога є складовою професійно-педагогічної культури, то можна зробити висновок про перетворення відповідної компетентності у відповідну культуру. Адже, формування управлінської культури передбачає певний рівень розвитку управлінської компетентності.

Література.

1. Васильченко Л.В. Управлінська культура і компетентність керівника. Харків: Основа, 2007. 40 с.

2. Система організаційно-педагогічної діяльності міського управління освіти з підвищення компетентності керівників загальноосвітніх навчальних закладів: монографія / Вдовиченко Р.П. та ін.; за ред. Л.М. Калініної. Київ, Миколаїв : Іліон, 2007. 528 с.

3. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія : навч. посіб. Дніпро, 2014. 416 с.

4. Губа Н.В. Теоретико-методологічні засади формування управлінської культури вчителя – майбутнього менеджера освіти : дис. доктора пед. наук: 13.00.04. Запоріжжя, 2010. 450 с.

5. Зеер Э.Ф. Психология профессий : учебное пособие для студентов вузов. 2-е изд., перераб., доп. Москва : Академический проект ; Екатеринбург : Деловая книга, 2003. 336 с.

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ

КРАМАРЕНКО К.М., К.Е.Н., ДОЦЕНТ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Сучасні ринкові умови вимагають від економічних суб'єктів виконання завдань щодо захисту власних економічних інтересів та забезпечення стабільного розвитку. Одним з факторів, що дає змогу забезпечити свою фінансову незалежність є система управління фінансовою безпекою.

Фінансова безпека є складовою економічної безпеки. З огляду на те, що інтерес до дослідження даної проблематики зростає з розвитком дестабілізуючих факторів, зовнішніх та внутрішніх економічних зв'язків, значна кількість праць присвячується розгляду проблем економічної та фінансової безпеки як підприємств, так і держави в цілому.

Аналіз літературних джерел виявив, що у роботах науковців не існує єдиного підходу щодо визначення поняття «Економічна безпека». Економічну безпеку в науковій літературі відповідно до основних її характеристик трактують як стан економіки, спроможність (здатність) до сталого розвитку, комплекс заходів протидії загрозам [1].

Під фінансовою безпекою підприємства слід розуміти збалансований стан його елементів та підсистем як окремої економічної системи, що можуть бути виражені кількісними чи якісними показниками, та характеризується стійкістю до негативних впливів внутрішнього та зовнішнього середовища та здатністю забезпечити її ефективне функціонування, стабільність розвитку та економічного зростання в довгостроковому періоді. Фінансова безпека є складним та багатоаспектним явищем і тому може розглядатись як